

„MOJE EMOCJE NIE SĄ MI OBCE – innowacja rozwijająca inteligencję emocjonalną dzieci 5,6 letnich”

oprac. Katarzyna Czajka, Justyna Stepaniak

Dlaczego inteligencja emocjonalna?

Wspierając rozwój dzieci, koncentrujemy się przede wszystkim na funkcjach poznawczych, sferze motoryki małej i dużej, rozwoju mowy. Na końcu tej listy jest rozwój emocjonalno – społeczny. Świadomość własnych emocji, umiejętność radzenia sobie z nimi, a także zdolność dostrzegania emocji u innych ludzi przyczyniają się do rozwijania pozytywnych relacji społecznych, a także wpływają na jakość życia każdego z nas. **Kluczowym momentem dla rozwoju inteligencji emocjonalnej jest wiek przedszkolny.** Zatem niezwykle ważne jest zapewnienie dzieciom wsparcia poprzez wprowadzenie ich w świat emocji oraz pomoc w nabywaniu dojrzałości emocjonalnej. Jak podkreśla autor D. Goleman inteligencja emocjonalna jest pewnego rodzaju metazdolnością, która umożliwi korzystanie z innych posiadanych przez nas zdolności, włącznie z możliwościami intelektualnymi. Umiejętność panowania nad emocjami może wpływać na radzenie sobie z trudnościami i decydować o jakości naszego życia.

Dzieci na etapie edukacji przedszkolnej uczą się rozpoznawać i wyrażać emocje, funkcjonować w grupie społecznej innej niż rodzina. Z obserwacji dzieci uczęszczających do naszego przedszkola wynika, iż wiele z nich wymaga wsparcia w rozwijaniu umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji w sposób akceptowany społecznie oraz wielu przedszkolaków potrzebuje stymulowania rozwoju podstawowych kompetencji społeczno-emocjonalnych.

W związku z faktem, że nasze przedszkole jest placówką integracyjną, nasi podopieczni bawią się, uczą i pracują w grupie dzieci, które różnią się od siebie. Nauka tolerancji i akceptacji ma zatem bardzo istotne znaczenie w funkcjonowaniu grupy przedszkolnej.

Podjęcie oddziaływań mających na celu stymulowanie rozwoju inteligencji emocjonalnej stworzy okazję do wyposażenia dzieci w podstawowe kompetencje, tak aby w przyszłości w pełni mogły uczestniczyć w życiu społecznym oraz potrafiły radzić sobie z trudnościami i konstruktywnie rozwiązywać napotkane problemy ze zrozumieniem indywidualnych różnic oraz zachowaniem szacunku dla drugiego człowieka.

Jakie są nasze cele?

Celem nadrzędnym innowacji jest rozwijanie inteligencji emocjonalnej dzieci 5, 6 letnich z wykorzystaniem aktywizujących form prowadzenia zajęć opartych na doświadczaniu w myśl

zasady: „*Powiedz mi, a zapomnę, pokaż mi, a zapamiętam, pozwól mi zrobić, a zrozumiem*”

Cele szczegółowe dotyczące dziecka:

- kształtowanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i rozróżniania emocji – wyposażenie dzieci w „niezbędnik emocjonalny”
- kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami, wyrażania ich w sposób bezpieczny i akceptowany społecznie,
- rozwijanie wiedzy na temat zasad rządzących życie społecznym,
- kształtowanie poczucia własnej wartości i rozwijanie wiedzy na temat własnych mocnych stron i uzdolnień,
- umiejętność nawiązywania i utrzymywania pozytywnych relacji z innymi,
- podejmowanie współpracy w grupie rówieśniczej,
- rozwijanie zdolności empatii, umiejętności przyjmowania perspektywy innych osób,
- odzwierciedlanie swych przeżyć i uczuć poprzez różne formy artystycznego wyrazu.

Cele szczegółowe dotyczące nauczycieli:

- udostępnianie dodatkowych materiałów psychoedukacyjnych skierowanych do nauczycieli grupy zawierających propozycję zabaw i aktywności wspierających rozwijanie inteligencji emocjonalnej z możliwością wykorzystania podczas pracy indywidualnej bądź grupowej,
- udostępnianie pomocy dydaktycznych do zajęć rozwijających inteligencję emocjonalną pozwalających uczyć się przez doświadczenie,
- integracja grupy przedszkolnej,
- budowanie pozytywnej atmosfery w grupie ułatwiającej podejmowanie oddziaływań wychowawczych i edukacyjnych,
- poprawa komunikacji w grupie,
- stworzenie sytuacji do nawiązywania współpracy w grupie,
- bieżąca pomoc ze strony twórców innowacji w rozwiązywaniu codziennych problemów obserwowanych w grupie.

Cele szczegółowe dotyczące rodziców:

- udostępnienie rodzicom materiałów psychoedukacyjnych z zakresu rozwoju emocjonalnego dzieci oraz propozycji oddziaływań wspierających rozwój inteligencji emocjonalnej,
- poszerzenie wiedzy na temat możliwości wspomagania dziecka w nabywaniu kompetencji społeczno-emocjonalnych,
- wyposażenie rodziców w narzędzia pozwalające na radzenie sobie w sytuacji występowania trudnych zachowań u dziecka,
- włączenie rodziców do współpracy – udział w badaniach ankietowych, dzielenie się spostrzeżeniami rodziców oraz informacjami o obserwowanych u dziecka zmianach związanych ze sferą emocji i funkcjonowania społecznego,
- zaangażowanie rodziców w systematyczne wspomaganie własnych dzieci w rozwijaniu inteligencji emocjonalnej w środowisku domowym poprzez kontynuację oddziaływań rozpoczętych w przedszkolu w ramach innowacji.

W jaki sposób to zrobimy?

Program innowacji zakłada systematyczną pracę z Grupą Czerwoną w oparciu o 9 modułów zajęć warsztatowych, które mają na celu wspieranie rozwoju inteligencji

emocjonalnej dzieci 5, 6 letnich. Wybór poszczególnych obszarów do pracy dokonany został w oparciu o obserwację funkcjonowania dzieci, konsultacje z nauczycielkami/ rodzicami.

W trakcie pracy z grupą rozwijane będą następujące umiejętności, wartości i kompetencje:

- ✓ rozpoznawanie emocji/uczuć własnych i innych osób, identyfikowanie emocji wywołanych sytuacją, komunikowanie emocji.
- ✓ samoregulacja – rozładowywanie napięć, wyrażanie emocji, uczuć w sposób bezpieczny i akceptowany z zachowaniem obowiązujących zasad,
- ✓ rozumienie zachowań/sytuacji społecznych, przyjmowanie perspektywy innych, przewidywanie zachowania innej osoby,
- ✓ empatia, cierpliwość, myślenie o innych, słuchanie innych, praca na rzecz innych, niesienie pomocy, wspieranie,
- ✓ rozwiązywanie konfliktów/problemów, podejmowanie wyborów,
- ✓ skuteczne współdziałanie w zespole,
- ✓ wyrażanie emocji za pomocą działalności artystycznej.

Tematyka i działania podejmowane w ramach zajęć warsztatowych będą kontynuowane przez nauczycieli grupy czerwonej w trakcie codziennej, bieżącej pracy. Innowacja pedagogiczna polega na stworzeniu okazji do rozwijania inteligencji emocjonalnej w formie warsztatowej, która jest atrakcyjna dla dziecka, z wykorzystaniem: **aktywizujących zabaw edukacyjnych, bajek, gier dydaktycznych, prezentacji, zadań z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego (m.in. Dywan multimedialny Funtronic).** Atrakcyjność zajęć oraz wykorzystane pomoce zachęcą dzieci do zdobywania kolejnych osiągnięć, wzmocnią ich wiarę w siebie, pozwolą odczuć radość wynikającą ze współpracy, poczucia sukcesu. Dzieci będą zdobywały wiedzę na temat świata emocji oraz doświadczenia wynikające z interakcji w małej grupie.

Podczas realizacji tych celów dzieci bawią się, uczą się w sposób aktywny, rozmawiają i doskonalą umiejętność słuchania drugiej osoby, stawiają pierwsze kroki w zrozumieniu drugiego człowieka, mówią o sobie i swoich emocjach, czują się ważne, akceptowane i bezpieczne. Poznają zasady dotyczące relacji społecznych, uczą się radzenia sobie z trudnymi emocjami. Przy wsparciu specjalistów uczą się radzenia sobie w sytuacji przegranej.

Dzieci będą miały okazje do uczestnictwa w programie „*Bądź kumplem, nie dokuczaj*” i uzyskania certyfikatu „**Klubu kumpli**”. W innowacji wykorzystane zostaną również **elementy programu „Korzenie empatii”, elementy treningu umiejętności społecznych. Posłużymy się również Metodą Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, treningiem relaksacji i uważności oraz wykorzystamy metodę arteterapii.**

Jakie przewidujemy sposoby ewaluacji?

Ewaluacja programu jest przeprowadzana pod koniec roku szkolnego. Uzyskane wyniki ewaluacji będą analizowane i wykorzystywane do wprowadzenia ewentualnych zmian w programie.

Narzędzia służące przeprowadzeniu ewaluacji:

- Prowadzenie obserwacji dziecka przez autorki innowacji w obszarze sfery emocjonalno-społecznej z wykorzystaniem arkusza obserwacji,
- Systematyczna ewaluacja zajęć z dziećmi (stosowanie krótkich form zbierania informacji zwrotnej od dzieci po każdych zajęciach warsztatowych),
- Ankieta skierowana do nauczycieli
- Ankieta skierowana do rodziców
- Przygotowanie sprawozdania podsumowującego wdrażanie innowacji i przedstawienie Radzie Pedagogicznej

Dziecko dzięki udziałowi w innowacji staje się świadome swoich emocji, potrafi je nazwać, łatwiej je kontroluje. Stara się komunikować swoje uczucia i potrzeby wykorzystując do tego słownictwo zawarte w „niezbędniku emocjonalnym”. Potrafi sięgać po różne sposoby na niwelowanie i rozładowywanie trudnych emocji, robi to w sposób akceptowany społecznie. Uczy się nawiązywania relacji z drugą osobą oraz rozwija empatię. Podejmuje współpracę z grupą przestrzegając ustalonych zasad i norm. Dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy ludźmi, jest tolerancyjne. Udział dzieci w opracowanej przez nasz zespół innowacji przyczyni się również do znacznego ograniczenia występowania zachowań trudnych i niepożądanych społecznie.

Innowacja przyniesie efekty dla całej grupy przedszkolnej- stanie się ona bardziej zintegrowana, współpracująca, a to wpłynie na poprawę atmosfery w grupie.